

ENCYKLOPEDIA Powszechna

LISTA WSPÓŁPRACOWNIKÓW

k którzy dotychczas przyjęli udział w tém dziele.

Adamowicz Adam Dr.	Kolberg Oskar.	Pracki Józef.
Alexandrowicz Jerzy.	Kondratowicz Ludwik. †	Prakmowski Adam.
Anczyz Władysław Ludwik.	Konopacki Szymon.	Prokopowicz Wincenty.
Baliński Michał. †	Korzeniowski Józef. †	Przyalgowski W. Ksiądz.
Baraniecki Adryjan.	Korzeniowski Hipolit Dr.	Przyborowski Józef.
Baranowski Jan.	Kowalewski Józef.	Przystański Alexander Dr.
Barącz Sudok, Ksiądz.	Krajewski Rafał.	Przystański Stanisław.
Bartoszewicz Adam.	Kraszewski Józef Ignacy.	Puchewicz Alfons.
Bartoszewicz Julian.	Kraszewski Kajetan.	Rakowski Zawery Dr.
Belza Józef.	Kremer Józef.	Rogulewicz Antoni.
Bentkowski Władysław.	Krupiński F. ksiądz.	Rogalski Leon.
Berdau Felix.	Kuciński Aloisy.	Rogiński Kazimierz.
Berkiewicz Leopold.	Ku czynski Stefan Dr.	Rosen Matyas.
Beyer Karol.	Kudsiwicz Adolf.	Rothmund.
Biernacki Cezary.	Kuleza Jan Dr.	Rzeczniowski Leon.
Blizniński Józef.	Langowski Marcelli Dr.	Rzewuski Paweł, Ksiądz
Bluszczynski Julian.	Lelewel Jouchim. †	Sapowicz Jan.
Budziński Stanisław.	Lesser Alexander	Sejman Piotr.
Bujnicki Kazimierz.	Lewestam Fr. Henryk.	Serwatowski Walerjan, Ksiądz
Chodyski Adam	Leder Jan.	Skimborowicz Hipolit.
Chodźko Ignacy. †	Lilpop Karol.	Skłodowski Władysław.
Cichocki Teofil.	Lipnicki A., Ksiądz.	Skobel Fryderyk Dr.
Cohn A. F.	Łabęcki Hieronim. †	Skupiewski Julian.
Cybulski Wojciech Dr. filoz.	Łepkowski Józef.	Światłowski Jan Chryzostom
Czerwiński Floryjan.	Machczyński K.	Smokowski Wincenty,
Dawid Wincenty.	Maciejowski Franciszek.	Śobieszczański Fran. Maksym.
Dembowsky Teodor.	Mayer Józef Dr.	Sokołowski Leon Dr.
Domaniński Ludwik.	Malinowski Fran. Xaw, Ksiądz.	Stadnicki A.
Duchowski H.	Maly J.	Strach F.
Durewicz Władysław.	Marcinkowski i Antoni	Stypułkowski T.
Dutkiewicz Walenty.	Massalski Tomasz.	Suckeki Henryk.
Estreicher.	Mączynski Józef	Syrski Szymon
Feliniska Ewa. †	Miecznikowski Aleksander	Szaniński Józef.
Fisz Zenon.	Mieczynski Adam	Seokalski Wiktor Dr.
Flatau Henryk.	Mieczynski.	Sztule Wacław, Ksiądz.
Funkenstein Antoni.	Mikulski F.	Szyc Joachim.
Gawarecki Zygmunt.	Morawski Szczesny.	Szymanowski Michał.
Gebauer Jan.	Morzycki Antoni.	Szymanowski Zawery.
Głiszczyński Adam Dr.	Morsbach August.	Szyzko Bohusz Michał.
Göhlting Karol Ferd. Dr.	Nauke Nakęski Adolf.	Tuczanowski Władysław.
Goldman Leon.	Neufeldt Danjziel.	Trzetrzewiński Wojciech.
Grajnert Józef.	Neugebauer Ludwik Dr.	Urbanowski Wojciech Dr.
Grabczewski Adam.	Nowakowski Edward.	Walecki Antoni.
Gregorowicz Jan Kanty.	Nowakowski Ferdynand.	Wedeman Teodor.
Grochowski Wojciech	Nowiński St.	Wężyk Franciszek. †
Hertz.	Otto Leopold Pastor.	Wisłoman Karol.
Hiller Józef.	Pankiewicz Jan.	Wislicki Ad.
Hoyer. A Dr.	Papłowski Jan.	Wisniewski Michał
Hubert Leopold	Paprocki Emeryk.	Wiszniewski Adam
Huczarski W.	Parreti Antoni	Wojcicki Kazim. Wła.
Jaholowski Grzegorz. †	Pawłowski Aleksander.	Wolinski Adolf.
Jarochoński Kazimierz	Perkowski Piotr.	Wolski Ludwik.
Jasiński Jan.	Perwolf Józef.	Wrótnowski Antoni
Jenike Ludwik.	Peczarski Nikodem.	Wrzesniowski Wincenty †
Jocher Adam †	Pietrusiński Ludwik.	Wrzesniowski August.
Jurkiewicz Karol	Pisulski Szymon. †	Wydrzyński Klemens. †
Kaczkowski Karol Dr	Piotrowski Jan Feliz. †	Wyżyski Józef, Ksiądz.
Kaczkowski Zygmunt	Plebński J. K. Dr.	Zielinski Gustaw.
Kalinka Kazimierz.	Pohlens Edward.	Zielinski Wiktoryn
Kaszewski Kazimierz	Potujanski Alexan.	Zochowski Feliks.
Kirkor Adam.	Potajski Seweryn.	

ENCYKLOPEDIA

POWSZECHNA.

TOM OSIEMNASTY

Maremmy.—Mstów.

Homo sum, humani nil a me alienum esse puto.

TERENCYJUSZ.

Człowiekiem jestem, a wszystko cokolwiek ludzkość
obchodzi, nie powinno mi być obojętnem.

WARSZAWA

Nakład, druk i własność S. Orgelbranda Księgarza i Typografa

1864.

Wolno drukować z warunkiem złożenia w Komitecie Cenzury,
po wydrukowaniu, prawem przepisanej liczby egzemplarzy.

w Warszawie dnia 24 Listopada (6) Grudnia 1864 roku

p. o: Cenzora, **I. A. Rogalski.**

14506-57

1938 K 2434

M.

Maremmy, tak zowią się niezdrowe okolice bagniste we Włoszech, rozciągające się wzdłuż wybrzeży morskich, od ujścia rzeki Cecina aż ku Orbitello, w długości 20 mil, wchodząc często na 1½ do 4 mil w głąb kraju. Szkodliwy ich na zdrowie wpływ, zdaje się pochodzić od licznie tu wytryskujących źródeł siarczanych, jak niemniej z wyziewów latem wydobywających się z mocno przesiąkniętej siarką i alunem ziemi grzązkiej. W XV jeszcze stuleciu okolice te były żyzne, zdrowe i zamieszkane. W czasie lata prawie cała szczupła liczba tutejszych mieszkańców wychodzi na wędrowkę, a jeszcze mniejsza, z okolicznych najemników złożona, nie bez szwanku na zdrowiu zbiera biednie i zrzadka rosnące zboże. W zimie maremma dobrą dają paszę dla trzód, które letnią porą żywią się na polanach Apenninów. Przez sadzenie drzew i zakładanie szkółek drzewnych, zmniejszono wprawdzie nieco złe jakie wyrządzają, ale go nie usunięto, jak tego dowodzą okolice Lago di Bolsena, dawnego Volsinii, które mimo wielkiego zagajenia, nie chronią mieszkańców od febry znanej pod nazwą Malaria (ob.). Różnemi od maremmów, lubo również niezdrowemi, są Campagna di Roma (ob.) i Pontyńskie bagna (ob.).

Marenco (Karol), płodny dramatyk włoski, urodzony 1800 r. w Cassolo, w Piemontcie. Pierwsze wykształcenie odebrał w Ceva, a zdolności umysłowe młodości zawczasu się rozwijały. W 10 roku życia czytał płynnie Wergilego i przygotowany był do nauk uniwersyteckich. Rodzice towarzyszyli mu do Turynu, gdzie uczęszczał na wydział prawny i licząc lat 18 otrzymał stopień doktorski. Ale nie czując w sobie powołania do zawodu prawnego, głównie zwracał się do literatury i poezyi, lubo dopiero po r. 1821 stanowczo im się poświęcił. W poezyi dramatycznej we Włoszech walczyły wówczas z sobą dwa kierunki: Alfieriego i Szekspira; Marenco przysłał do pierwszego z nich swoją tragedję *Il Levita d'Efraim*. Wkrótce potem tragedję A. Manzoniego stanowczy wywarły wpływ na wybór treści i manierę Marenca. Najpierwszy słynny jego dramat p. t.: *Bondelmonte*, przedstawiony został 1828 r. w Turynie; od tej pory aż do r. 1842 napisał jeszcze: *Corso Donati*; *Ezzelino terzo*; *Ugolino*; *La famiglia Foscari*; *Arnoldo da Brescia*; *Adeliza*; *Manfredi*; *Giovanna prima*; *Pia*; *Berengario*; *Arrigo di Svevia*; *La guerra de baroni*; *Cecilia da Baone*; *Corradino*, i kilka innych, niewydanych dotąd dram i tragedj, czerpanych bez wyjątku z dziejów ojczystych. Marenco sztuki te ukła-